

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 17

Oslo, den 26. april 1935.

47. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5, hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. „St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23 743 Redaktøren privat 14 161 Redaksjonssekretæren privat 10 695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Mater amabilis - Sigrid Undsets romaner - Stiklestad ferden - To dekretter fra propagandaen - Prosess i Rostock - Påske i Rom - Ny Kirkemusikk - Hershjemme - og derute.

Mater amabilis -

Mater admirabilis -

Mater boni consilii -

Mai måned er inne — den skjønnne lyse måned vigslat til Himmeldronningen, til Guds mor, til moderlighetens hellige prinsipp. Så hellig og så ophøiet et prinsipp at Guds sønn igjennem dets rene representant — Maria — lot sig føde til jorden i et menneskes skikkelse.

Og det kan derfor vel være verd å betrakte, hvorledes moderligheten holdes i hevd og ære på jorden nu — av kvinnene selv — idet vi ser den i lyset av de tre påkallelser fra Litaniet Mater amabilis — Mater admirabilis — Mater boni consilii: Du elskelige mor — Du vidunderlige mor — du det gode råds mor.

*

«Moderlighet» — føler vi ikke alle at med dette ord betegner vi det høieste og skjønneste ved og i en kvinne? Men denne karakteregenskap, denne verdimåler er ikke avhengig av moderverdigheten i fysisk forstand, ti det vilde ikke være godt — særlig i vår tid, hvor så mange ytre omstendigheter, ikke minst de økonomiske levestandarder, hindrer mange kvinner i å bli hustruer — ved å vanskeliggjøre om ikke umuliggjøre ekteskapsinngåelse. Det vilde ikke være godt om kvinnens skjønneste og høieste sjelsegenskap skulde lide under forhold, som hun ikke selv var herre over — det vilde ikke være godt om den ikke kunde utfolde sig med livets egen suverene selvfølghet.

Det sier sig selv at den kan det — ti moderlighet er en så rik, en så sammensatt og nuansert følelse at den evner å virke allevegne og til alle tider, selv om den lettest og naturligst finner sitt rike i ekteskapet

og innenfor familiekretsen, fordi der ikke finnes et så intimt menneskelig bånd som det, der knytter en kvinne til barnet, som har hvilet under hennes hjerte og i de første måneder av sin tilværelse levet sitt liv helt avhengig av henne — ikke blott legemlig men først og fremst sjelelig. Og lever en mor i innerlig samfund med den store felles mor — *mater amabilis* — da vever hun trådene i barnets sjeleliv i samklang med Guds mors tjenende sinn. Hun ber, når barnet begynner å skjønnne, sine bønner med det — hun leder det til Kirken og forteller det om alt det vidunderlige der. En mor vet at et barn alltid bringer sorger med sig, skuffelser, smertefulle overraskelser, men hun slipper det ikke. Ti hun vet samtidig at alt det hun gir sitt barn er hennes egen krone, og selv om kronen her på jorden kan bli en tornekrone så skal hennes kjærlighet være sterk nok til å kunne danne hennes hjerte i likhet med Maria, som ikke vek fra Korset tross at hennes sønn var stemplet som forbryter. Det er på denne kjærlighet at det trygge hjem bygges — det som skjærmer barna mot uvær når de er små og som er den fredelige havn å ty til når de blir større og livets stormer farer hen over dem. I denne trygghet er moren den bevarende og bevegende kraft — i og med hennes løsning av og troskap mot denne oppgave står og faller alle nasjoners liv over hele verden: «den hånd som rører vuggen styrer verden.»

*

Men — moderligheten «styrer verden» også på andre

måter. I innerlig samfund med *mater admirabilis* lever alle de kvinner, som virker i en gjerning og som har fått og med et «Fiat!» tatt imot et annet kall enn ekte-skapets. Er ikke alle de mange medlemmer av de kvinnelige ordner jorden rundt moderlige i sin omsorg for syke, barn, gamle — enten denne omsorg skjer gjennom bønn eller arbeid? Der diskuteres nu ofte om kvinners rett til å opta arbeidsmarkedet — men det er sikkert at alle vegne hvor kvinner får bruk for sin moderlighet er de også på sin plass, ti livet har alltid moderlighet behov også i kampen for tilværelsen. Overalt hvor noe skal vernes og beskyttes må kvinnene ha rett til å være, ti derved utfyller de også mennenes virke, hvis utslag ellers lett blir for ensidig saklig, for kalt, for hårdt. Alle de mange yrkeskvinner som finnes nu bør huske at de har sin egen misjon å utføre, og for å kunne røkte den må de i første rekke vokte sin moderlighet så den ikke går tapt. Da vil det blomstre i deres spor og de vil glemme at det blev nektet dem selv å gi barn livet. Kan hende tar de et barn til sig, men da bør de alltid huske at dette er den største prøve for den moderlige kjærlighet, ti et barn er ikke en leke man kan kaste fra sig når man har hatt det en stund og det kjeder oss eller hvad verre er: skuffer oss. Et barn er en *opgave* — vanskelig eller lett, alt efter barnets natur — og det moderlige sinn forkaster aldri det vesen det først har tatt under sin varetekt.

*

Men ennå en type moderlighet finner vi her på jorden — den som hverken har med det legemlige eller sjelelige å gjøre, men som utspiller sig i det åndelige.

Vi forstår hvad denne moderlighet betyr når vi tenker på St. Birgitte av Sverige eller St. Katharina av Sienna. Den tyske forfatterinne Hedwig Michel har skrevet om disse kvinner: «I en tid hvor det religiøse hadde en langt større betydning enn nu, i middelalderen, nød de store hellige kvinner en anseelse som muliggjorde deres innflytelse på såvel de geistlige som de verdslige fyrster. Hildegard av Bingen var ikke bare mor for sine nonner, men følte også ansvar for folket og Kirken hvilende på sig — — — Theresia av Jesus grep vel ikke inn i politikken, men hun var en sterk natur utstyrt med medfødt og utviklet autoritet og kunde derfor reformere sin orden — både dens mannlige og kvinnelige grener. Gjennom sine skrifter blev hun mor for mange sjeler.» Også i våre dager virker mange kvinner i det skjulte ved en utpreget moderlig innstilling til sine nærmere og fjernere omgivelser — en moderlighet som låner sin kraft fra *mater boni consilii*.

*

Den hellige jomfru var sin sønns kjødelige mor som hun var sjelen i den hellige Familie — og nu er hun ophøiet til å være Kirkens åndelige mor: «se det er Din mor.» Og når vi under maiandaktene påkaller hennes forbønn da er det nettop i all sann moderlighets navn.

Måtte disse andakter hjelpe oss til å forstå moderlighetens hellige misjon og i ærbødighet bøie oss for dets representant i himlen og på jorden, idet vi med «Guds nåde har erkjent at Kristus din sønn er blitt menneske og ber om ved hans lidelse å død å måtte bli ført til opstandelsens herlighet.» Amen!

Omkring Sigrid Undsets romaner.

(Fortsatt fra nr. 17.)

Sigrid Undset stiller brutalt motsetningen op mellom pliktfølelsen og trofastheten mot Gud på den ene side og Pauls aldri slukkede kjærlighet til Lucy, og trangten til å gi kjærligheten hvad den begjærer, på den annen side.

Hele ens sympati er jo på Paul og Lucys side! Man forstår Lucy når hun råder Paul til at han jo bare kan skrifte det. Det kan da ikke være så svært å få avlat for det! Man forstår henne og fristes nesten til å ønske at det gikk så lett med å vikle en synd av sig.

Nu har Paul vært gift med den infantile, uforstående, men oh så yndig lyshårete Bjørk i mange år, gitt henne flere penger enn hans lommebok kunne rekke, følt det nedverdiggende i å være knyttet til en kvinne, som ikke bare har vært ham utro, men som endog bringer frukten av den illegitime forbindelse, et åndssvakt barn, inn i hans hjem. Skulde han nu ikke benytte den gun-

stige leilighet? Når konen kan være ham utro har han vel lov til å innlede et kjærlighetsforhold til sin ungdoms elskede?

Pauls refleksjoner er forstæelige. Han er ennå ikke særlig religiøst benådet. Han er en god soldat i Kristi hær, der holder takt med de andre soldater efter beste evne, fordi han med full klarhet har innsett at man skal tjene Gud. Han konverterer i erkjennelse av at den katolske Kirke er sannhetens bærer. Det er først og fremst pliktfølelsen, som hos ham som hos så mange andre konvertitter er det fremherskende i Gudsforholdet. Han vet at det blir ikke til mange bønner hvis man kun skal be til Gud hver gang man «føler trang til det». Han var en god, mønsterverdig katolikk, som passer sin messe, ikke snyter sig fra kirkeskatten, og spiller på klaver for menighetens barn når søstrene holdt nordisk juletefest for dem. Han holder de ka-

tolske blad og leser dem, og han følger med i den katolske litteratur og går heller ikke av veien for å lese middelalderlige mystikere på originalsproget, skjønt enhver vet hvilket arbeide det er. Og gjennom disse verker lærte han om mystikernes liv og deres åndelige opplevelser. Han vet at disse opplevelser er realiteter, selv om det bare er forbeholdt få sjeler å merke Guds nærvær på så overnaturlig en måte. Men han hadde aldri skjenket det en tanke, at han selv skulde bli omsluttet av Guds ånds ild. Han hadde ikke engang ønsket en slik opplevelse. Og dog skulde nettopp han erkjenne Gud på overnaturlig vis. Denne opplevelse inntruffet etter at Lucy har meddelt ham, at grunnen til at hun i sin tid reiste var frykten for å smitte ham med tuberkulose, og etter at han også gjennom sin bror Hans — lægen — hadde fått bekreftet, at slik forholdt det sig. Samtalen med broren er gjengitt med jevne, simple ord, men man merker Pauls smerte langt sterkere enn om han hadde skreket den ut fra takene. Så går Hans. Tilbake sitter en slagen mann. Alt håp er berøvet ham, de nye tanker strømmer inn over ham og piner ham. Han ligger under for sine følelser. Han er ved å gjøre oprør mot Gud. Han kjemper sin Jakobskamp.

Han minnes sitt grå ekteskap med Bjørg, han forestiller sig hvor helt anderledes hans liv hadde formet sig hvis han var blitt gift med Lucy. Hans tanker munder ut i den triste erkjennelse, å «elske alt det en evner, det tør en nok, eller en kan ikke la være å gjøre det, men om en kan stole på den en elsker, vet en aldri.» Han lenges mot Lucy, vil være sin egen herre. Men i sin pine ser han sitt eget ønske og alle menneskers egenrådige ønsker i en større sammenheng: Selve syndens innerste vesen er nettopp: «Jeg vil være min egen herre.» Gud blir en brutal kreditor, man søker å opnå tvangsakkord med på gunstigst mulige vilkår. Han erkjenner den fryktelige sannhet, at man godt kan kjenne Gud og dog være mot ham. Og således strir han sig gjennom natten. Besynderlig, tenker han da morgenen kommer, at han tross alle de lange timers kval dog hele tiden hadde forutsatt, at han om morgenen vilde gå til kommunion som han pleide.

Han går inn i Kirken, kneler ved kommunionbenken, og ber. Han ser for sitt indre blikk hele Jesu liv, lynsnart passerer det forbi ham, inntil det blev et «fullkomment mørke omkring det mørke kors.» Og da skjer det vidunderlige, den mystiske opplevelse, den særlige erkjennelse av Gud:

«Fra bunnløse hemmeligheters rike og fra den virkelige nærværelse noen skritt borte kjente han viljen som slo sammen omkring hans vilje. Det skyllet som en flod og han kjente sig opslukt — av det som ild i denne verden er et bilde av; hans sjel var blindet av noe som lyset står til tegn for på jorden. Det var som en brennende busk drog ham til sig, slo sammen omkring ham, og likevel blev han ved å være til — så slapp det ham igjen, så var det ikke mere, men tilbake var en lammende lykkefølelse.»

(En solmettet, vidunderlig varm julidag, da jeg ennu var så lykkelig å bo i kongens Kjøbenhavn, gikk jeg op i det kongelige bibliotek for å få fatt i Walther Hiltons: *Scale of Perfection* — en av de bøker fru Undset nevner i sin roman. Jeg hadde ikke stort håp om å finne et så gammelt, utenlandsk, katolsk verk i det kongelige, men det viste sig at jeg gjorde biblioteket urett, idet jeg ikke bare fant adskillige engelske utgaver av den gamle mystikers skrift, men også franske og latinske, såvel av eldre som yngre dato. Jeg valgte den sist utkomne engelske utgave — det kan være vanskelig nok å forstå allikevel! Det var ikke meningen jeg vilde lese boken, jeg vilde bare forsøke om jeg kunde finne det trin av fullkommenheten som Paul var nådd til. Mine undersøkelser var således kun orienterende, men så meget fikk jeg dog fatt i, at Walther Hilton inndeler fullkommenhetens stige i tre avdelinger, hvorav den midterste atter har to underavdelinger. Paul Selmer skulde etter mitt skjønn være nådd til mellomstadiets lavere grad. Her fikk jeg noe å tenke på: Hvis Pauls mystiske opplevelse ikke engang var uttrykk for at han var nådd halvveien op på «*Scale of perfection*», hvorledes står det da til med oss almindelige katolikker?)

Sigrid Undsets verker har ofte nok vært bedømt ut fra et litterært synspunkt — her skal gjøres et forsøk på en religiøs vurdering.

Tar jeg «*Kristin Lavransdatter*», «*Olav Audunsson*» og «*Gymnadenia*» — «*Den brennende busk*», slår det mig at disse tre etter hinannen følgende romaner gjengir en katoliks utvikling:

Efter at et menneske i den katolske Kirke har sett det første glimt av Guds rike på jorden, gripes han av begeistring for Kirkens sak og med glødende iver, der kan ta sig komisk ut, slutter han sig til Kirken.

Men når den første forelskelse i Kirken har satt sig og den tidlige søndagsmesse istedetfor å være en Guds-tjeneste man går til med glede, føles som et kjedelig besvær, især når man gjerne vil med det billige søndagstog, før den første stille messe er lest, når kort sagt det tidspunkt kommer, da Kirkens bud tynger, og man kun med overvindelse ber sine bønner og ofte faller tilbake til de synder man i ungdommelig naivitet trodde for alvor hadde fått sitt banesår, dengang man blev optatt i Kirken, da skjer det at man må slite sig igjennem en trist periode: man oppfyller nu kun religionens gud fordi det skal gjøres. De gamle synder lokker i et forjettende skjær. Var det egentlig så slemt det man i sitt første skriftemål erkjente som svær synd? Man fristes og faller. Mangen en sjel lider skibbrudd. Ordet, som blev sådd, visner på den golde klippe, man synker tilbake til en ikke katolsk tilværelse og ergrer sig over at man innlot sig på et sjeelig eksperiment, hvor det gjaldt det tyngste: å overvinne sig selv.

Så galt går det dog bare de færreste. Mange kjemper kampen igjen. En vakker dag finner de atter

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap

Stiftet 1847.

gleden ved å være katolikker. De lever deres liv i så stor nåde, som Gud tildeler dem og som de er verdige til å motta.

Denne utvikling, disse tre stadier, går gjennom Sigrid Undsets ovennevnte verker: I «Kristin Lavransdatter» trer Kirken frem i all sin umiddelbare, farverike skjønnhet. Man begeistres, man gleder sig, alt har nyhetens preg. Første stadium.

Det følgende verk: «Olav Audunsson» betoner kristendommens etiske krav. Olav lever under trykket av sin synd, et drap. Det preger ham så tydelig at barna tror han har forskrevet sig til djevelen. Der er noe uhyggelig ved ham, enda han er en hjelpsom mann. Men få bryr sig om å be Olav om hjelp. Han støter folk fra sig, ønsker ikke å innta den plass som med rette tilkommer ham i samfundet. Kun da fienden for alvor truer landet viser han hvad han duger til. Også samlivet med Ingunn, hans hustru, er trist. De fleste

av deres barn dør som små, Ingunn blir syk, hjelpeløs og vanfør og må i årevis holde sengen. Olav elsker sin kone tross hennes sykелighet og tunge sinn. Men han pines under sin uskriftede synd, og Ingunn har sitt store medansvar for at han ikke blir forsonet med Gud, idet hun stadig hindrer ham i å motta botens sakramente. — Og under dette sjelelige trykk sløves Olav, så at han endog innlater sig i et forhold til en annen kvinne. Det er den ene synd som fører den annen med sig. Og dog er Olavs utroskap av en merkelig art. Hans sjel er ikke med. Alle hans tanker er hos Ingunn. Dette bekreftes også siden — etter Ingunns død — da Olav gjør reisen til England og møter en kvinne, som har stor likhet med Ingunn, og som han føler sig sterkt draget til. Først da Olav er en gammel, apoplektisk og halvveis blind mann, får han anledning til å gjøre op sitt regnskap med Gud.

(Sluttes.)

Stiklestadferden 1935.

Det var i året 1035 at Magnus den Gode blev tatt til konge over hele Norges land og hele folket var glad derover. Nu var Olav den Helliges store plan en virkelighet! Norge var ett enig rike. Og mere enn det. «Kong Magnus lot gjøre et skrin, og han lot pryde det med gull og sølv og kostbare steiner i det.» «Siden lot kong Magnus legge kong Olavs hellige legeme i det skrinet.» «Da blev det lovfestet for hele Norge å holde kong Olavs høitid hellig, og denne dagen blev straks holdt likeså hellig der som de største høitidene.» Da var Norge også blitt et kristelig Norge. Den hvite Krist's fane og rikets fane var forbundet til ett og blev ikke mer skilt.

900 år er nu gått siden denne gledelige begivenhet, men den bør minnes av oss alle som har den hvite Krist og Norge kjær. Kristi Kirke hadde vunnet den avgjørende seier, rikets enhet likeså. Olav den Hellige blev, som Bjørnson sier: «landets vern, dets fane dets lov, dets høieste ærestinde.» Dette minnerike år vil vi katolikker ikke la gå upåaktet forbi. Vi skal møtes på Stiklestad. Der skal vi stå på det sted hvor «kongen» falt, hvor de norske frenders hjerter begynte å slå i takt om den ene Kristus og det ene Norge. Kong Magnus sa til Kalv Arnesson: «Du skal fare med mig til Stiklestad.» Og de red til Stiklestad og kongen lot sig vise stedet hvor Olav den Hellige lå fallen.

«Du skal fare med mig til Stiklestad.» Det skal være løsenet som vi skal si den ene til den annen.

Katolske menn og kvinner over hele Norge. La det være en hellig æressak for eder å valfarte i år til

Stiklestad. Fatt beslutningen allerede nu! Legg planen an! Innrett dig således, at du får en tre a fire dagers ferie omkring Olsok! Vær klok og tenk på å legge en skilling i sparebøssen til ferden! Når tiden da er inne, vil du med glede fastslå, hvor lett det blir å begi sig på valfart, når du lang tid i forveien har samlet spare-skillingen. Målbevisst skal du forberede din Stiklestadferd!

Det foreløbige program er anlagt således: Lørdag kveld, 27. juli, ankomst til Trondheim. Søndag, 28. juli, St. Olavs Forbunds landsmøte i Trondheim. Mandag, 29. juli, valfart til Stiklestad. Der skal være messe i St. Olavs helligdom. Derefter er der stevne på plassen foran kapellet, hvor hr. Lars Eskeland skal holde tale. Efter valfarten er avslutningsandakt i St. Olavs kirke i Trondheim. Tirsdag, 30. juli, skal arrangeres tur til Fjellseter.

Da det er varemesse i Trondheim vil det bli opsatt billigtoget til Trondheim. Der skal skaffes losji til rimelige priser til alle som anmelder sig i tide hos sine respektive sogneprester, som da bes meddele oss delta-gernes antall.

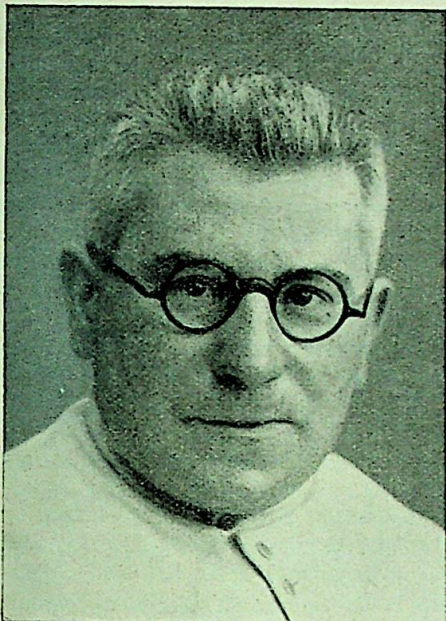
Må Gud velsigne våre planer og hellig Olav gå i forbønn for oss, så at stevnet på Stiklestad må bli et vel-talende vidnesbyrd på vår troskap til den katolske kirke som hellig Olav har ført til seir i vårt kjære Norge.

Husk, kjære trosfeller:

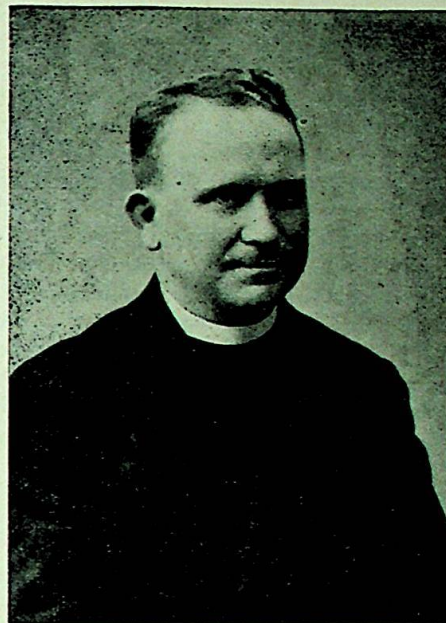
«Du skal fare med til Stiklestad!»

Cyprian Witte,
Apost. prefekt.

To betydningsfulle dekreter fra Propagandakongregasjonen.

Apostolisk prefekt Witte.

Apostolisk prefekt Starke.

Den 11. april d. å. har Propagandakongregasjonen utstedt to dekreter som berører henholdsvis *Mellem-Norges og Nord-Norges kirkedistrikter*, idet disse dekreter bestemmer og kunngjør at de nevnte kirkedistrikter fra nu av blir å regne som *apostoliske prefekturer*. Ifølge de samme dekreter er disse distrikters respektive overhyrder, de høiærverdige pateres *Cyprian Witte* og *Johannes Starke* utnevnt til apostoliske prefekter med rang og privilegier som apostoliske protonotarer, d.v.s. den øverste prelatklasse efter biskopene.

Som bekjent blev det av den hellige Stol for fire år siden gitt en nyinndeling av det kirkelige område i vårt land, idet Norges Apostoliske Vikariat som hadde bestått siden 1892 (med tilføielse av Svalbard i 1913), blev delt i tre kirkelige områder: Nord-Norge og Mellem-Norges kirkedistrikter samt Oslo Apostoliske Vikariat. Denne nye inndeling har ved de siste dekreter fått en fastere karakter. Betydningen herav vil i første rekke være at derved fremheves ytterligere disse kirkedistrikters selvstendige karakter som direkte stå-

ende under Propagandakongregasjonen. Samtidig vil det gi et tydeligere inntrykk av at disse distrikter har sine egne overhyrder med full jurisdiksjon og myndighet henholdsvis i Trondheim og Tromsø. Denne viktige begivenhet vil derfor hilses med stor glede ikke bare innen de nevnte distrikter, men av Norges katolikker i det hele tatt.

Dekretene innebærer envidere uten tvil en anerkjennelse av det store arbeide som Pater Witte og Pater Starke har nedlagt som overhyrder siden de for knapt tre år siden overtok sine ansvarsfulle embeder. Den embedstitel de nu har mottatt blev som bekjent båret av mgr. Fallige i de første år han var Norges katolske kirkelige overhyrde, før han i 1892 blev utnevnt til titulærbiskop og apostolisk vikar. I fem år var således mgr. Fallize apostolisk prefekt for Norges apostoliske prefektur.

«St. Olav» sender høiærverdige Pater Witte og høiærverdige Pater Starke sine ærbødigste lykkønskninger til deres utnevnelse til apostolisk prefekt.

Prosessen i Rostock mot prelat Leffer.

Denne prosess er et sorgelig tidens tegn — sorgelig ikke alene i sig selv, men også på grunn av de omstendigheter som knytter sig til den og den mentalitet som den bærer bud om og som nu skal bli den enerådende i hele det store tyske rike om de ledende kunde få råde helt som de helst vil. Referatet er tatt fra Berlins «Katholisches Kirchenblatt», og det er betegnende for den nuværende åndsfrihet i det gamle kulturland at det nummer av bladet som inneholdt dette referat blev beslaglagt av myndighetene.

Prosessens er et forsøk på å umuliggjøre sjelesorgen for Kirkens tjenere ved å la den få konsekvenser til skrekk og advarsel for samvittighetsfulle prester — og den førtes fra 9.—12. april i Rostock imot den katolske sogneprest Wilhelm Leffers, en mann på 64 år. Han blev anklaget for å ha støttet usanne beskyldninger mot riket og rikets styrelse, egnet til å skade og nedsette aktelsen for staten og dens menn og undergrave folkets tillit til sine politiske ledere fordi den anklagede måtte regne med at hans uttalelser vilde komme til offentlighetens kjennskap.

Over 30 vidner var innkalt, hvoriblandt mange studenter og professorer, og formannen for retten var landsrettens president Bieschmann.

Tre vidner forklarte hvorledes de hadde bestemt sig for å henvende sig til sogneprest Leffer for å få bragt på det rene om den katolske Kirke motarbeidet nasjonalsosialismen. Umiddelbart efter at de kom fra ham hadde de nedskrevet alt det han hadde sagt. Prelat Leffers hadde talt om den katolske aksjon og på deres spørsmål om hvad dette var for noe forklarte han at det var Kirkens kamp mot nasjonalsosialismen. Mot disse og lignende vidneutsagn stod vidneutsagnet fra anklagedes kapellan som fortalte mange beviser på at prelaten alltid hadde tatt hensyn til SA-folkene, bl. a. ofte lest tidlig messe for dem når det hadde passet dem bedre.

De fleste vidner uttalte at de kun hadde hørt prelat Leffer uttale sig mot den ny-hedenske bevegelse, men aldri mot statsstyrelsens personer eller mot den tyske regjeringspolitik. Dette bestred imidlertid den ene av de tre vidner hvis anmeldelse efter den i private former holdte samtale har gitt støtet til hele prosessen. Han reiste sig og erklærte at anklagede hadde kalt Hitlers «Mein Kampf» for et stykke vanvidd.

En gammel offiser, som forøvrig er protestant, avla det skjønneste vidnesbyrd til gunst for den anklagede, som han fremhevet som den ideelle sjelesorger for soldatene hvilket han hadde hatt anledning til å konstatere under sørgfesten. I den tale som prelaten hadde holdt under sørgfesten for Hindenburg var han også kommet med uttalelser som tydet på dyp aktelse og respekt for føreren. Andre vidner bekreftet dette — særlig erindret man en preken hvor prelaten hadde omtalt Hitlers velgjerninger mot det tyske folk: at kommunismen var slått tilbake, arbeidsløsheten en del avhjulpet og klasseforskjellen på mange måter utjevnet. Li-

keledes bevidnedes at anklagede ofte hadde påpekt at «vi katolikker må av alle krefter arbeide med i den nye stat». Det eneste man hadde hørt ham uttale sig negativt om var ungdommens opdragelse efter Baldur von Schirachs prinsipper.

Det fremgikk av alle vidnesbyrdene efterhvert som de forelå at de tre studenters optreden i ualmindelig grad må sies å være daddelverdige, og kun kunne finne sin forklaring i personlig lavtliggende motiver. Ikke desto mindre tok statsadvokaten sitt utgangspunkt i deres uttalelser, skjønt han innrømmet at det var en mindre tiltalende måte som studentene var gått frem på for å skaffe beviser mot prelaten. Måten kunde imidlertid forsvares på grunn av den idealitet som lå bak den og fordi de var oprørte over at man i katolske kretser efter deres mening oppfattet føreren som ikke kristen. Man så jo dog at Guds velsignelse hvilet over det tredje rike. Statsadvokaten innstillet på en 1½ års fengselsstraff.

Forsvareren, dr. Müller, henviste til at der ikke var fremkommet et eneste vidnesbyrd som ikke gikk ut på at anklagede var en opriktig, ærlig, samvittighetsfull og sannhetselskende mann. Når man som de tre vidner gikk til et menneske med den bestemte hensikt å ville fange ham i ord, var det selvsagt at der måtte opstå misforståelser. De hadde innført sig med den løgn at de var katolikker — hvorfor skulde man så tro dem nu?

Til slutt fikk prelat Leffer selv ordet. Under stor bevegelse talte han om de siste ukers oprivende begivenheter. Tyngst hadde det vært for ham å komme igjennem den motsetning som der var mellom hans bevissthet om sin uskyldighet og de tre vidners utsagn. Da disse tre vidner nu talte under eds ansvar måtte han dog ha sagt noe av det som de fremkom med, men det kunde på den annen side ikke være tilfelle da hans sinnelag var helt anderledes. Hvor lite korrekt gjengivelsen var av hans ord beviser også at det siste som var blitt sagt: «der er ingen øvrighet uten av Gud» var blitt tillagt ham som en oprørsk mening, mens det jo var et citat av Paulus.

Og så kom det forferdende resultat: efter tre timers rådslagning mellem rettens medlemmer falt følgende dom: «anklagede blir på grunnlag av lovens § 1, som beskytter stat og parti mot hemmelige angrep, dømt til fengsel i 1 år og 6 måneder. Den anklagede skal bære alle saksomkostningene.»

Denne hårde dom oppfattes almindeligvis som et forsøk på å skremme det katolske presteskap fra sin sjelesørgervirksomhet. Ingen vil jo i fremtiden kunde føle sig trygg. Imidlertid turde det vel være at man der har forregnet sig. Den ærverdige prelat Leffer er nu ombølget av så megen sympati at det automatisk virker tilbake på Kirken. Det er ikke alene martyrenes blod som er Kirkens beste sed — i våre dager er det mange former som martyrer kan vidne på. Prelat Leffer har anvist én.

Påske i Rom.

Rom i april.

Helt siden middelalderen er folk, særlig nordfra, strømmet til Rom i påsken og selv ikke de siste ukers alarmerende krigsskriverier i alle verdens aviser har formådd å skremme turistene bort fra den evige stad. Allerede flere uker før helgen merker man den økede reisetrafikk og i selve påskeuken kulminerer den så. Og hver dag er der religiøse ceremonier som samler masser av mennesker. En av de første er den såkalte «Via crucis», botsgangen i Colosseum. Midt på arenaen er reist et kors til minne om alle de kristne martyrer som her døde for sin tro. Dette kors var i 70-årene blitt fjernet, men er gjenreist av Mussolini og til dette kors vandrer så et tog av botferdige klædt i grove strikuffer med tilhørende lange spisse masker for ansiktet, bare med huller foran øinene, og alle bærer de et kors i armen.

Palmesøndag er der i alle kirker innvielse av palmer, det vil si i de fleste tilfeller erstattes palmegrenene av olivengrener, fredens symbol, og av dem må hele skoger bli bragt til Rom palmesøndag for nærsagt hvert menneske man møter etter kirketid bærer med sig hjem en innviet olivengren som anbringes over et speil, et bilde, en dør og skal beskytte mot ulykker. Onsdag ettermiddag ringes helgen inn av alle Roms klokker, med Peterskirkenes dype malmtoner som understemme, men så blir klokken bundet over langfredag og først påskeaften løses de igjen og tolker i kor jubelen over opstandelsen. Skjærtorsdag har en av de vakreste skikker i påsken. I alle kirkens sakramentskapeller er det sarkofagliggende skrin som omslutter hostien satt frem på alteret og omgitt av et blomsterflor og et lyshav som de respektive kirker kappes om å gjøre vakrest mulig. Foran alteret ligger nonner eller prester urørlig knelende og på knefallet og utover hele gulvet kneler de troende. Der er da ingen musikk, ingen messe, bare stille bønn og andakt. I de store kirker er der om ettermiddagen avsyngelse av «pasjonsmusikk» og i Peterskirken dessuten fremvisning av kirkens tre relikvier, Veronikas svededuk, en splint av Kristi kors og et stykke av det spyd hvormed han blev gjennomstunget. Høist eiendommelig er her også altervaskingen som består i at alteret over apostelen Peters grav blir overhellet med vin og olje, hvorefter hele kirkens presteskap fra den laveste rangklasse til selve kardinal-erkebiskopen går frem med en kost i hånden og renser alteret.

Den mest betagende ceremoni langfredag foregår i en ur-gammel rundkirke under Palatin, San Teodoro, som bare er åpen i påsken. En helt siden middelalderen bestående aristokratisk orden, som kalles «Sacconi» (store sekker) fordi de er iført kuffer av sekkestrie, går da ifølge et gammelt løfte botsgang. De står med bare føtter i sandaler på det kolde stengulv, for ansiktet har de lange masker bare med huller foran øinene og på pannen er der malt korslagte knokler og dødningshoder. Som en påfallende kontrast til de grove kuffer virker de omhyggelig manikurerte hender som stikker frem under dem, og bak et øienhull ser jeg endog en monokel blinke. Etter at disse «sekkebrødre» har fremsagt en rekke bønner blir som et krusifiks tatt ned av alteret og lagt foran alterringen og så går de en etter en frem og

kaster sig nesegrus på stengulvet, kryper bort til korset og kysser det. Etterpå går flere av de tilstedeværende damer bort og kysser korset, men de kneler bare ned, kaster sig ikke nesegrus. Før pleiet «sekkebrødrene»s damer å komme med sorte slør og aske på hodet, men det brukes ikke nu mere.

I kirken Santa Croce in Gerusalemme foregår langfredags ettermiddag en stor prosesjon med et kors, hvori er innfelt et stykke av Kristi kors. Korset bæres ut av kirken og rundt plassen foran den og korsbæreren er avvekslende en fyrst Colonna eller en fyrst Orsini. Disse to mektige og siden middelalderen fiendtlige slekter er så noiaktig like fine at ingen av dem kan kreve forrang for den annen og de alternerer derfor i tjenestgjøring hos paven og kan aldri bli invitert i samme selskap, da hedersplassen tilkommer dem begge. I år er det Colonna som har den ære å være korsbæreren, og etter ham følger så kirkens presteskap og tilslutt en flerhet av menigheten, alle med tendte vokslys i hendene.

I flere kirker brukes envidere den gamle skikk at en biskop eller kardinal vasker føttene på tolv gamle menn. påskeaftens morgen blir ilden og vannet innviet, og gudstjenester er der fra tidlig om morgenen til Ave Maria, så pilegrimene har sandelig tiden optatt. De viktigste severdigheter må jo også tas med.

Siden forsoningen med kvirinalet har paven gjenoptatt den gamle skikk personlig å lese messen i Peterskirken påskedag og også i år betegnet dette selvfølgelig kulminasjonen av påskefesten i den evige stad. For de tilreisende blir det et uforglemmelig minne og selv for dem som mangfoldige ganger har feiret påsken i Rom er det alltid påny en betagende opplevelse når paven med den tredobbelte tiara på hodet, strutsfjærviftene på begge sider og hele følget av praktfullt klædte kardinaler, biskoper, diplomater, kammerherrer og offiserer blir båret inn i kristenhetens største kirke mens sølv-trompetene fra Michelangelos kuppel istemmer «Tu es Petrus» og 40,000 mennesker jubler «Viva il papa». At i år også velsignelsen fra kirkens balkong fulgte etter gjorde påskefesten dobbelt høitidelig, og foruten de to hundre tusen som var samlet på Petersplassen satt andre hundretusener rundt om i verden og hørte gjennom radio den pavelige velsignelse: «urbi et orbi».

Idag begynner byen langsomt å tomme for den masse tilreisende som dels har fylt hoteller og pensjonater, dels har kampert i omegnen, ja til og med i telter, som 1500 tyske katolske ungdommer har gjort. Fra Belgien, Holland, England, Lithauen, Tyskland, ja endog fra Kina er der kommet pilegrimstog, men særlig opmerksomhet har 2000 franske «poilus» vakt, og de er blitt mottatt med en begeistring som danner en slående motsetning til den animositet overfor alt fransk, som for helomvendingen har gjort sig gjeldende her.

En hel del av de tilreisende er kommet i enorme busser som har bragt et betraktelig pluss til den allerede før så veldige gatetraffikk. Men spesielt siden her fra dette års begynnelse er innført tyst trafikk, går det aldeles utmerket. Trafikkonstablene viser en dyktighet parret med en utrettelig

elskverdighet som må vekke udelt beundring, og publikum på sin side viser en så ubetinget disiplin at ulykkene er gått ned til et minimum og Rom nu kan stå som et eksempel for storbyers trafikkregulering.

Rom, 22. april.

Dagmar Engelhart.
(i «Morgenbladet».)

Ny kirkemusikk.

Der foreligger en samling av 5 «Pange lingua» (Tantum ergo) komponert av A. Menzinger S. J.* Det er to- og tre-stemmige sanger med ekte religiøs karakter: andektige og flytende melodier og et fyldig orgelakkompagnement. Stilen er overveiende homofon; men hist og her viser komponisten at han setter pris på kontrapunktiske imitasjoner. Disse sanger krever ingen usedvanlig teknikk og kan brukes overalt hvor der finnes selv et lite kor av herre- og dame- eller guttstemmer.

A. J. L.

Det hellige års avslutning i Lourdes.

I neste nummer av «St. Olav» bringer vi en utførlig beretning fra det hellige års avslutning i Lourdes.

Husk!

å avlegge **Dominikanerbasaren** i „Håndverkeren et besøk!

Skjønne saker å erhverve sig! God underholdning hver kveld! Rikholdig tombola!

Godt formål: **St. Katarinahjemmets byggefond.** Les annonsen 3 omslagsside.

Herhjemme: —

OSLO. — Hs. Høfververdighet Biskopen reiser lørdag til Bergen, hvor han skal forrette ved St. Fransiskusostrenes løfteavleggelse. Derfra reiser Hs. Høfververdighet videre til Haugesund, Stavanger, Kristiansand og Arendal. Han vil først være tilbake i Oslo 20. mai.

OSLO. — N. K. K. F.s komite for ungdomsfondet hadde megen ære av de to underholdningsaftener som den søndag og tirsdag hadde arrangert i Foreningslokalet i bispegården. Det gode formål hadde samlet godt hus og man hørte ikke annet enn tilfretse uttalelser om det program som blev budt, og hvis første post var fiolinspill av hr. Jules Vitesnik, akkompagnert av hr. Staver. De to herrer har jo før elskverdighet gledet oss ved sin kunst så de fikk forventningsfull og takknemlig applaus allerede da de skulde til å begynne — en applaus som steg til rene ovasjoner da de sluttet. På samtlige tilhøreres vegne kan vi forsikre at de to herrer alltid vil være oss hjertelig velkommen hver gang de vil ofre tid og krefter på å glede oss! Så gikk teppet til side for den berømte monolog «Emilies hjertebanken» — et i all sin enkelhet klassisk lite stykke scenekunst som imidlertid er meget mer vanskelig å utføre enn man skulde ane. Frk. Ragnhild Carelius løste oppgaven — hun spilte, sang og danset sig inn i tilhørernes hjerte efter bifallets

*) A. Menzinger S. J.: 5 Pange lingua, 2—3 stemmig, verschiedener Besetzung Kopenhagen 1934.

styrke å dømme, sikkert understøttet av Øivind Olafsen, som hevdet sin families musikalske tradisjoner med full honnør. Etterpå fikk man Erik Boghs vaudeville: «En liten datter», likeledes med Øivind Olafsen som den pålitelige og diskrete akkompagnatør. Allerede efter de første replikker var det klart at skuespillerne hadde vært under dyktig og full sakkyndig instruktør og programmet burde ha oplyst at det var hr. Kristoffer Grøndahl, som velvilligst hadde stillet sin sceniske erfaring til disposisjon og atter demonstrerte hvor skade det er at han har trukket sig tilbake til privatlivet og ikke efter sitt mangeårige virke ved teatret i øieblikket er fast knyttet til en scene. Med hele sin energi er han imidlertid gått inn for prøvene på dette stykke — og resultatet var til like stor ære for ham som for de unge skuespillere, som så utmerket hadde grepet hr. Grøndahls intensjoner og arbeidet på det av ham med sikkert blick for hver enkelts personlighet skapte grunnlag, samtidig med at samspill og tempo var upåklagelig. Vi nevner med full honnør frk. Ragnhild Carelius, Aase Christiansen og Anne Marie Petersen og d'herrer: E. Mikkelsen, B. Srøbka og Willy Olafsen, som hver for sig bidrog til stykkets uomtvistelige suksess. Det utakknemlige hverv — for så vidt som publikum ikke ser vedkommende og helst ikke må høre henne — som sufløse røktet frk. Paula Abry som vanlig slik at i allfall de op-tredende er henne dypt takknemlig for hennes alltid nærværende og aldri påtrengende støtte. De stilrene og vakre drakter som med stor elskverdighet var stillet til disposisjon av teaterchef Otto fra Centralteatrets rikholdige og smakfulle garderobelager understreket stykkets virkninger — og vi har omtalt dette så utførlig for å gjøre oppmerksom på at det atter opføres mandag den 6. april på Dominikanerbasaren i «Håndverkeren» og at ingen vil angre på å ha sett det. «Emilies hjertebanken» opføres likeledes på den samme basar søndag den 5. april — og når vi har nevnt stilldraktene til det ene stykke er det riktig å fremheve at Emilies kjole er en ekte gammel balldrakt, som typisk for sin epoke var med på forrige «Draktparade» i Kunstindustri-museet og nu var velvilligst utlånt av sin eier frk. Waaler. — Aftenene var som man forstår meget vellykket — der kom et pent beløp inn til Ungdomsfondet og man må som vanlig gratulere N. K. K. F. med den dyktige komite som med fru Sutter som formann arbeider så utrettelig for sitt edle formål. Forestillingen tirsdag aften sluttet forøvrig med en varm takk fra fru Sutter til alle de assisterende.

— og derute

LUXEMBURG. — Generalsuperioren for Jesu Hjerterestene Josef Philippe er utnevnt til titularbiskop av Teno og koadjutor hos biskopen av Luxemburg, mgr. Nommesch med rett til å bli dennes efterfølger. Mgr. Nommesch har utbedt sig en koadjutor idet han henviste til sin høie alder, sin vaklende helbred og den store arbeidsbyrde, som hviler på ham. Kardinal Pacelli uttalte i sin svarskrivelse den hellige Faders høieste anerkjennelse for alt hans arbeid gjennom et langt liv og tilsa ham den ønskede hjelp, idet paven i biskopens ønske så et nytt bevis på hans samvittighetsfullhet overfor sjelenes frelse. Og påskemandag fulgte utnevnelsen av Jesu Hjerterestenes generalsuperior pater Jos. Philippe. Denne er født Luxemburger, gjennomgikk sitt noviciat i Littard i Holland, opholdt sig dernest i lang tid i St. Quentin i Frankrike og påbegynte sine teologiske studier i St. Sulpice i Paris for å fullende dem i Rom. Han har vært generalsuperior for sin orden siden 1926. Samme år flyttet han generalatet til Rom hvorfra han har foretatt reiser til alle verdensdeler. Han taler og preker 4 sprog: tysk, fransk, italiensk og hollandsk og er godt inne i engelsk og spansk. Hans utnevnelse er hilst med stor glede i Luxemburg.

Redaktør: Mgr. Irgens

Jac. Olsens Boktrykkeri, Telefon 12699 Storgaten 28. Oslo.